

Dropper kvotekjøp fra norsk plantasje-prosjekt

Staten vil likevel ikke kjøpe klimakvoter fra et omstridt norsk plantasje-prosjekt i Tanzania.

Selskapet Green Resources står bak satsingen, der Kjell Inge Røkke er blant eierne.

I mars 2009 inngikk staten en forhåndsavtale med selskapet om kvotekjøp som ville gitt Green Resources en årlig inntekt på mer enn 10 millioner kroner, skriver Bergens Tidende.

Prosjektet har imidlertid vært omstridt, og så langt har det ikke lyktes Green Resources-prosjektet å få kvotegodkjenning i FN-systemet.

Avdelingsdirektør Sigurd Klakeg i Finansdepartementet opplyser at de derfor har benyttet seg av en klausul i avtalen som gir staten rett til å kansellere.

– Avtalen vi hadde med Green Resources forutsatte at FN-godkjenning og utstedelse av klimakvoter skulle være på plass innen be-

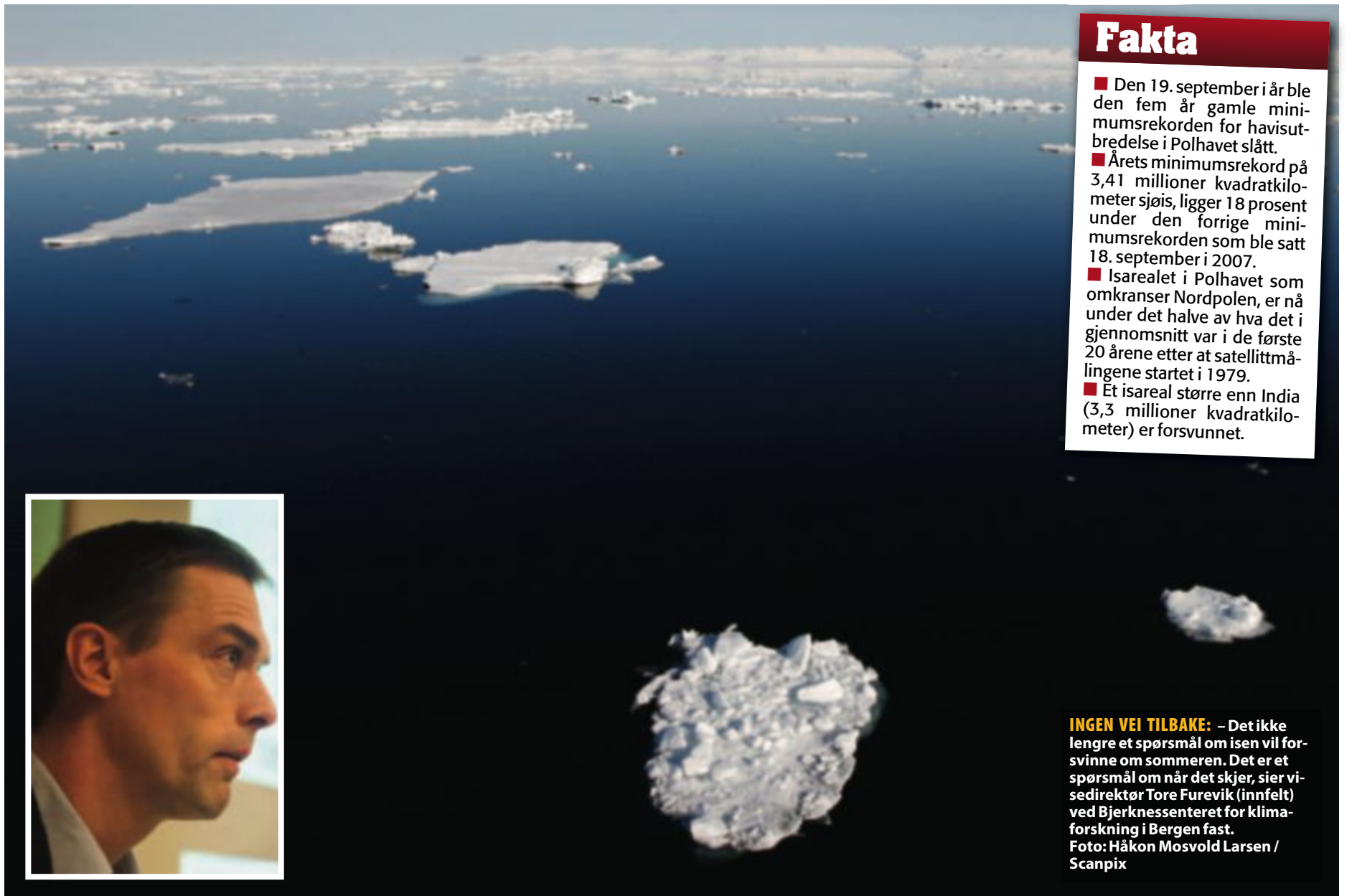
stemte frister. Disse vilkårene er ikke oppfylt, sier Klakeg, som leder statens kvotekjøps-program.

Green Resources har planer om å plante trær i et 9.000 dekar stort område i Idete-regionen i Tanzania.

Kritikerne mener treplantingsprosjektet vil ødelegge verdifulle beiteområder for lokalbefolkningen, skade det biologiske mangfoldet og redusere innbyggernes adgang til ferskvannressurser.

INGEN VEI TILBAKE for sommerisen over Nordpolen

Fakta

- Den 19. september i år ble den fem år gamle minimumsrekorden for havisutbredelse i Polhavet slått.
- Årets minimumsrekord på 3,41 millioner kvadratkilometer sjøis, ligger 18 prosent under den forrige minimumsrekorden som ble satt 18. september i 2007.
- Isarealet i Polhavet som omkranser Nordpolen, er nå under det halve av hva det i gjennomsnitt var i de første 20 årene etter at satellittmålingene startet i 1979.
- Et isareal større enn India (3,3 millioner kvadratkilometer) er forsvunnet.

INGEN VEI TILBAKE: – Det ikke lengre et spørsmål om isen vil forsvinne om sommeren. Det er et spørsmål om når det skjer, sier visedirektør Tore Furevik (innfelt) ved Bjerknessenteret for klimaforskning i Bergen fast. Foto: Håkon Mosvold Larsen / Scanpix

Det er ikke lenger noen vei tilbake til gamle høyder for sommerisen over Nordpolen. Mest sannsynlig vil den forsvinne om 13–18 år.

JOURNALIST
**JAN-MORTEN
BJØRNBAKK, NTB**
nyheter@nordlys.no

Det slår visedirektør Tore Furevik ved Bjerknessenteret for klimaforskning i Bergen fast.

– Nå er det ikke lengre et spørsmål om isen vil forsvinne om sommeren. Det er et spørsmål om når det skjer, sier Furevik til NTB.

I høst ble det satt en ny og dra-

matisk minimumsrekord for utbredelse av havisen i Polhavet. Men enda mer bekymringsfullt er det at mengden med is er redusert med 70-80 prosent sammenlignet med gjennomsnittet i 1979-2000.

Flere prosesser fører nå til at den tykke flerårsisen fraktes ut av Polhavet og etterlater seg et tynnere og mer utsatt isdekk.

Mindre refleksjon

Den ene prosessen har med refleksjonsevnen til isen å gjøre – den såkalte albedoeffekten. Fersk is eller snø har høy albedo og reflekterer opptil 90 prosent av solinnstrålingen. Når havis blir erstattet med mørkt vann, eller tidligere snødekte områder blir barmark, synker albedoen. Det samme skjer når havis eller breis smelter og overflaten dekkes av smeltedammer.

– Nå får vi en ganske sterk opp-

varming om høsten. Det gjør igjen at isdekket kommer senere om vinteren og snødekket senere på land. Til våren vil vi ha en tynnere is som igjen smelter raskere, sier Furevik som er professor i oseanografi.

Vindsystem

Den andre tunge faktoren er det som forskerne nå innser har skjedd med vestavindsbeltet. Jetstrømmen som ligger 10-12 kilometer høyt oppe i atmosfæren, har nemlig også endret seg med store konsekvenser atskillig lenger sør på kloden enn i det tynt befolkede Arktis.

Ifølge Tore Furevik er det stadig flere forskningsrapporter som viser at jetstrømmen er blitt svakere. Den går lenger nord. Men bølgene på jetstrømmen blir større, noe som fører til at den oftere stopper opp.

Ekstremvær

Det er dette som har skjedd når Nord-Europa og Nord-Amerika opplever lange kuldeperioder i november-desember. En buktning i jetstrømmen fører kald luft ned fra Arktis. Forskerne setter nå dette i sammenheng med mindre is om høsten.

To ekstremhendelser sommeren 2010 blir også forklart med at jetstrømmen stanset opp: Flommen i Pakistan som la en firedel av landet under vann og drepte tusener. Samtidig opplevde Moskva og det vestlige Russland en flere uker lang hetebølge. Moskva opplevde flere uker der temperaturen lå på 40-45 grader – 10-12 grader varmere enn normalt – mens byen ble innhyllt i røyk fra store skogbranner.

– Da fikk vi pumpet varm og tørr luft inn over Russland, mens Pakistan fikk kald og fuk-

tig luft fra nord. Denne type værphenomen ser vi stadig oftere, sier Tore Furevik.

Global oppvarming

NASA-forskere er nesten helt sikre (95 prosent) når de slår fast at det er global oppvarming som er årsaken til de ekstreme værphenomenene. Ekstremvarmen i Europa i 2003 som tok 50.000 menneskeliv, samt tørken i USA, den mest kostbare naturkatastrofen, knyttet også til disse fenomenene.

Og når alt henger sammen med alt, vil også havisen som svært få ser i Polhavet, bidra til å forsterke virkningene når den forsvinner om sommeren.

– De mest pessimistiske klimamodellene viser at den forsvinner en gang mellom 2025 og 2030. Det er dessverre de som har størst sjanse for å slå til, sier Tore Furevik til NTB.